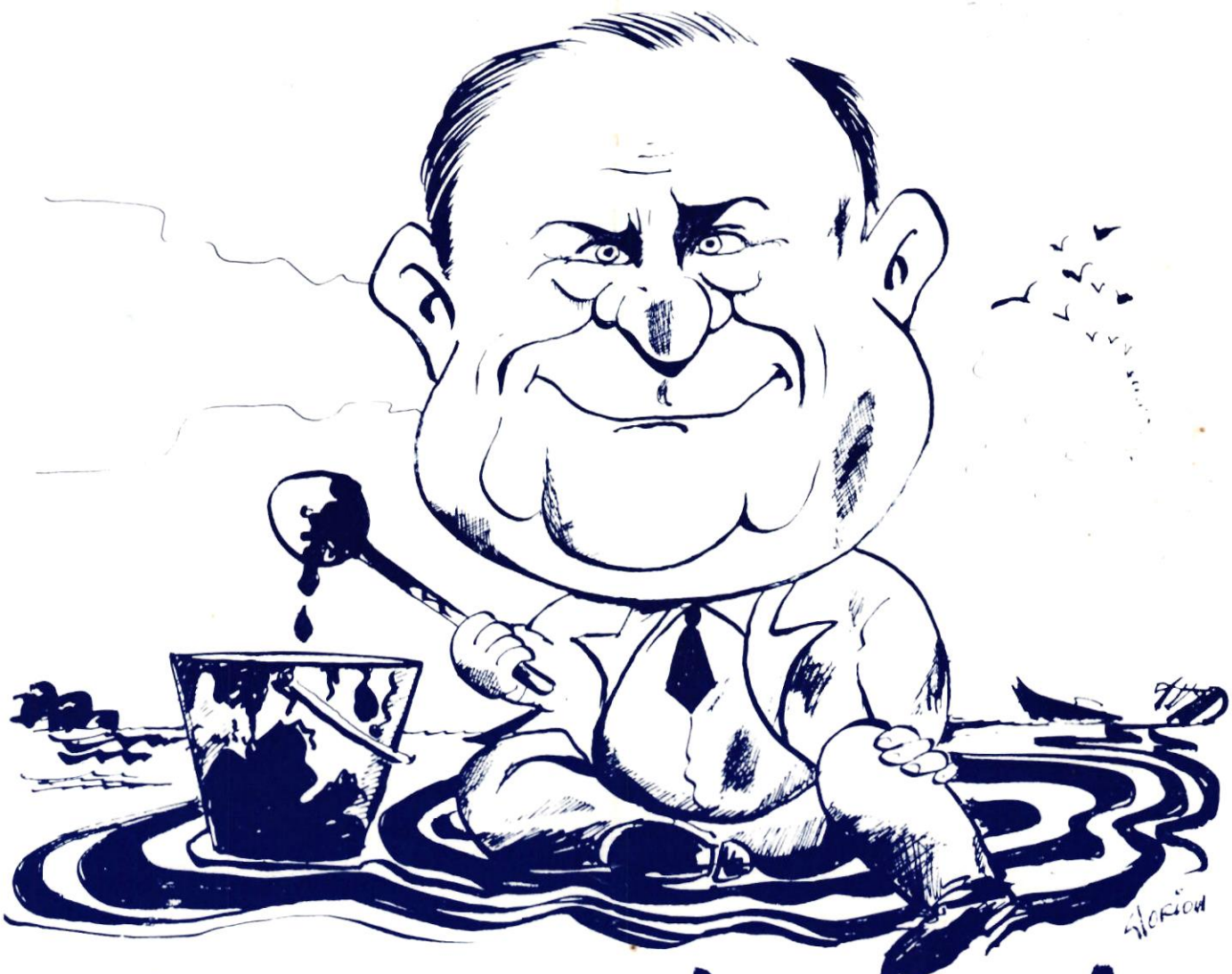
POBL VREIZH

3L

EBREL 1978
NIV. 99

GENAOUEG MA'Z OUT !

HARPIT POBL VREIZH

KRP 2746-89 ROAZON
CCP RENNES

10e listennad

Mikael B., Bro-Dreger	10.00 L
Mikael D., Roazon	70.00 L
Ida S.B., Paris (5)	70.00 L
Hubert G., Orvault	23.30 L
Joël L., Roazon	20.00 L
M.B., Ploumanac'h	30.00 L
Rich. Gwegen, Brest	20.00 L
Edith T., Kasteilin	6.00 L
Loeis A., Pleherel	20.00 L
Andrew T., Roazon	20.00 L
	289.30 L
Diwar al listennadoù all	6221.20 L
En oll	6510.50 L

Trugarez vras a lâromp ur wech ouzhpenn d'an oll re a gass da b/Pobl Vreizh *un nebeud gwenneien. En desped da gest dister ar mis-mañ, e talc'h* Pobl Vreizh *da zont er maes beb mis, hag e kresk iwe beb mis niver ar gomananterion.*

Emaomp e soñj, mar bez arc'hant awalc'h ganimp, sevel un niv. 100 brawoc'h eged ar re all. Ezomm bras hon eus ewid kement-se eus ho kwenneien, lennerion ha komanantes rion ger. Digor frank eo ar c'hef : KRP Roazon 2746-79. Trugarez vras diwar vremañ.

KOMANANTOÙ
boutin : **30 L**
skoaz : **50 L**
pe ouzhpenn
KRP ROAZON
2746-79
CCP RENNES

Ti-Moullerezh « Iroise »
29219 Releg-Kerhuon
Rener ar gelaouenn :
Fañch Morvannou C.P.P.A. 50 091
1700 skwerenn

Yvon Boelle

Brest, d'ar 27 a vis Meurzh 1978

Kenvroad ha lenner ker,

Lakaet he deus an UDB 17 kandidat war ar renk da geñver ar votadegoù-lesenniñ ar Stad C'hall. Un tamm braw a nerzh-kalon politikel he deus diskouezet oc'h ober kement-se. Nac'het ouzhimp kaoud an tu da gomz er radio ha war an tele, ez omp chomet gant hon peadra honunan.

Setu ez aet hon kandidated «d'ar glaou» gant beb a 20 000 L (2 vilion kozh) en oll. Piw'n deus graet kemend-all ? Ewid he 17 kandidat he deus graet an UDB gant 35 000 L ; gant un dornad arc'hant sort se **o deus an RPR pe an UDF paeet stourmad** ur c'handidat, **sikouret gant un ispissialist war ar marketing politikel, gant un ti-koñvers eus Paris o werzhañ da gandidated an tu dehoù ur stourmad evel ma werzher un ti alc'hwezioù hag all.**

Ur meeting bras breizheg zo bet savet e Roazon gant an UDB, d'ar 25 a vis C'hwevrer tremenet. 12 000 L en deus koustet dimp. Emvod meur Pantin, aoset gant J. Chirac, ez eo bet savet da 12 milion a lurioù (1,2 miliard kozh) ar pris anehañ . Trugarez vras de v/M. Dassault !

E oamp e soñj tizhoud 5 % eus ar mouezhioù ewid meur a heni eus hon kandidated. Bez ez eus ahanomp ar strollad breizheg nemetañ, o tifenn araog peb tra interestoù hon pobl : n'eo ket bet espernet hon poan ganimp ewid lakaad tud hon pobl da anavoud hon mennozioù hag hon kennigadennoù, daoust ma oa gwall verr an arc'hant ganimp.

Re an tu kleiz gall avad o deus kanet war an ton bras gousperoù ar Raned, ha lakaet an dud da votiñ « talvoudus », ewid ar PC pe ar PS. Gant se omp bet riñset. Trugarez vras d'ar Vretoned a zo bet chomet bouzar oute, trugarez vras d'ar re n'int ket bet strobinellet. Chomet eo lemm o daoulagad.

Ya, en amzer ma oa an Aotrounez Mitterrand ha Marchais o wiskañ o dilhad sul ewid mont d'an Elysée da lipad kwignouigoù e kompagnunezh an Aotrou Giscard d'Estaing, petra 'oa an UDB oc'h ober ?

Ne oa-hi ket oc'h ober allasigoù da vajorite newez an tu dehoù. 5 dewezh goude an dro gentañ e oa an UDB war dachenn al lanw du. E Landeda e save an UDB he mouezh ouzh an Aotrou R. Barre e hunan. E Breizh e oa an UDB o kemer perzh er pezh a vese graet ewid mont war sikour da Leonis an aod saotret.

Neuse 'ta, mignoned Vreizh, kamaraded sossialist, c'hwi hag ho peus kred e-barzh amzer-da-zont hon bro, c'hwi hag a lavar « Nann ! Ne faot ket dimp leuskel Breizh da verwel ! », red eo deoc'h-c'hwi dont war zikour d'an UDB.

350 000 a lurioù hon eus ezomm. Gant skodennoù hon stourmerion, gant an arc'hant gounezet diwar an abadennoùkan savet gant J. Servat ha M. Le Forestier, ez omp deuet a-benn da rastellad 25 000 a lurioù.

MANKOUD A RA DIMP 100 000 A LURIOÙ (10 MILION KOZH)

Ur strollad sammet gant an d'le ne c'hell ket kreskiñ. N'oc'h ket ewid gousañv ez afe an UDB d'an traoñ, aet ar stal da netra ganti ?

Arabad dimp ober plijadur d'an Ao.Ao. Becam, Benoist, Cressard, Guichard, Bonnet !

10 milion, ma ro peb unan un dra bennag, zo moien d'o c'havoud. **Deoc'h-c'hwi, lennerion ger** Pobl Vreizh **eo digoriñ an hent.**

Trugarez deoc'h, diwar vremañ ewid ho prokusted hag ewid ho lealded.

Dr Yann Daumer, esel eus Burew Politikel an UDB, eilmàer Brest.

Kass a ran d'an UDB, ewid he harpañ, ur brofadenn a :

50 L ☐ **100 L** ☐ **200 L** ☐ **300 L** ☐ **500 L** ☐ **1000 L** ☐ **un all** ☐ (1)

Deiziad **Sinatur**

Bez e c'hellit kass ho profadenn dimp gant ur chekenn, en ur verkañ fraezh : PAL AN 10 MILION (1)

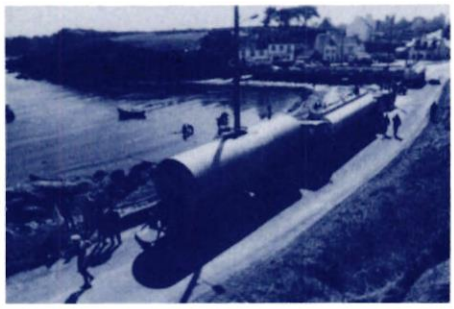
☐ — **KRP : UDB - KRP/CCP 2365-78 Roazon/Rennes**

☐ — **Chekenn-vank : UDB « Pal an 10 milion » BP 304 29273 Brest-Cedex**

(1) Grit ur groas e-barzh ar garrezenn choaset

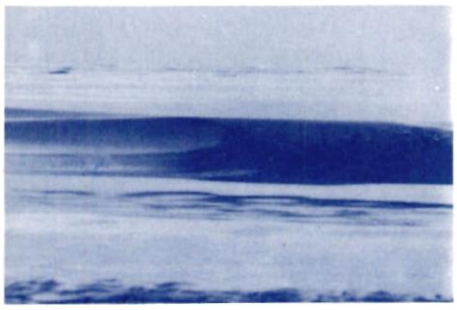
KAOC'H DU UL LOEN LOUS

KAOC'H DU UL LOEN LOUS

Graet en deus an **Amoco Cadiz** e gac'hadenn, al loen lous. 200 000 tonenn a gaoc'h frek war hed 200 kilometr, setu ase ar brofadenn roial kenniget d'ar Vretoned gant ar **Shell.** Kentoc'h ewid paeañ un nebeud dollaroù ewid bezañ remorket, en deus kavet gwelloc'h ar zigoto a oa e penn ar supertanker ober pefise war reier **Porsal ?** Tapet en deus ar porzh bihañ-mañ a Vro Leon un tamm braw a vrud diwar ar foerell deuet eus bouzelloù ar vatimant vras...

15 000 a dud o vanifestiñ e Brest d'ar 27/3/78, 5 000 a re yaouank d'an 30/3... **Becam** oc'h ober e babor, **Barre** graet allasigoù dehoñ war e fass gant ur **Gwenn-ha-Du,** ha graet goulennoù rust outañ gant **Yann Daumer,** e **Landeda** : re ar gouarnamant n'int ket nemed genaoueien, ha n'o deus meritet ar boued a zebront.

2 000 den dilabour d'an nebeutañ ; aochoù Breizh an Hanternos saotret ewid bloawezhioù ; ar plantennoù-mor, ar c'hregin, al lapoussed distrujet a vilieroù : setu ase ar reus degasset deomp diwar diewezh diskiant ar zigoto-hont, diwar ar sistem « pavillon de complaisance », ha diwar ar bec'h a vez dalc'hmad war ar c'hompagnunezhioù bras d'ober profit kousto pe gousto.

Aochoù Breizh zo deomp ; mor Breizh zo deomp : ar Vretoned emren eo a vo d'ober al lesenn ewid roiñ da c'hoûd dre belec'h e tremeno pe ne dremeno ket ar batimañchoù bras. Ur farsadenn eo gweled n'eo ket pellaet nemed eus 2 vil-mor passaj ar bagoù...

Torrey-Canyon, Olympic-Bravery, Böhlen, Amoco-Cadiz : daoust hag eñv n'eo ket trawalc'h c'hoazh ?

PESSORT AMZER DA-ZONT

Boud ema mammenn ar pennad-mañ ur levr bihan, 70 pajenn ennañ, bet embannet e mis C'hwevrer 1978 ged CFDT-Breizh 4, 4 ru F. an Danteg, Sant-Brieg. Ar sifroù da heul zo re an INSEE : ne dalvont namaed e'id Breizh 4 : n' hor beus ket gellet tapoud krog àr re Breizh en he fezh.

Taolenn 2 :	1954	1962	1968	1975
AODOÙ-AN-HANTERNOS	21,5 %	20,9 %	20,5 %	20,2 %
PENN-AR-BED	31,1 %	31,3 %	31,2 %	31,%
IL-HA-GWILUN	25,1 %	25,6 %	26,4 %	27,1 %
MOR-BIHAN	22,3 %	22,1 %	21,9 %	21,7 %

STAD AR BOBLAÑS E BREIZH

Boud e oa 2 338 800 a dud é vewiñ e Breizh er blé 1954, ha 2 595 500 er blé 1975, da lâred eo 256 700 ouzh-penn (+ 11 %) : uhelloc'hig ema bet ar c'hresk etre 1968 ha 1975. Kalz muioc'h he deus kresket poblañs ar Frañs epad an amzer-se : 42 777 100 a dud e 1954, 52 655 800 e 1975, da lâred eo 9 878 700 ouzhpenn (+ 23,1 %)

Daou dra d'an nebeutañ zo da venegiñ (taolenn 1) :

— diw wezh iselloc'h ema bet ar c'hresk e Breizh e'id er Frañs,

— digreskiñ a ra poues poblañs Breizh e-keñver heni ar Frañs : 5,46 % e 1954 ha 4,93 % e 1975 ; àr 10 000 a dud é chomel er Frañs, e oa 546 é chomel e Breizh e 1954, ha 493 e 1975. Mankoud a ra 279 500 a dud e Breizh e'id kavoud ar poues a oa he heni e 1954.

Mes disingal ema bet kresk ar boblañs e Breizh herwez an departamantoù. Beb blé e vez tud é kuitaad hon bro (re yaouank dreistoll, é voned da glask labour er Frañs), ha re' rall é tistroiñ (tud àr o leve, dre vras), hag iwe tud é kuitaad o c'horn-bro e'id moned da labourad e lec'h arall e Breizh. Kresket he deus poblañs peb departamant etre 1954 ha 1975. Diskoueziñ a ra an daolenn amañ da heul petra ema daet da voud poues peb departamant e-keñver heni Breizh etre 1954 ha 1975 : nend eus namaed heni an Il-ha-Gwilun hag he deus kresket (25,1 % e 1954 ; 27,1 % e 1975) ; digreskiñ he deus gwraet heni Aodoù-an-Hanternos hag heni ar Mor-Bihan

Mes un digempoues bras a gaver e-barzh kresk ar boblañs herwez ar broioù. E-barzh 5 bro hebkén (àr 18) eh eus bet kresk etre 1962 ha 1968 hag etre 1968 ha 1975 : Bro-Roazon, Bro-Brest, Bro-Lannuon, Bro-Sant-Brieg, ha Bro-Gwened. Digresket he deus ar boblañs e 8 anehe etre 1962 ha 1968, hag etre 1968 ha 1975 : Bro-Karaes, Bro-Gwengamp, Bro-Pondi-Loudieg, Bro-Ploermel, Bro-Redon, Bro-Ar Roc'h-Bernes, Bro-Foujera ha Bro-Gwitreg. E-barzh ar 5 bro arall (Bro-Kemper, Bro-Montroules, Bro-An Oriant, Bro-Dinam ha Bro-Sant-Maloù), eh eus bet un digresk etre 1962 ha 1968 hag ur c'hresk (mes iselloc'h e'id an digresk) etre 1968 ha 1975. 'Benn ar fin, o deus 13 bro àr 18 kollet tud : e Kreis-Breizh ha tro-dro da Roazon ema bet ar brassañ koll. Ya, moned a ra beb blé àr ledanaad tachenn an divroiñ e Breizh. Graomp ar gont ag ar c'hantonoù ma varw enne muioc'h a dud beb blé e'id na 'h eus bugale é toned àr an douar : boud e oa 11 e 1960, 42 e 1968, ha 71 e 1975. Ha ped e 1978 ?

Mes nend eo ket achu. E-kehid ha m'he deus kresket poblañs Breizh, en deus digresket niver an dud en oad da labourad ha dehe ur vicher : 1 071 800 e 1954, 986 400 e 1975, da lâred eo 85 400 nebeutoc'h (— 8 %). 'Ar gement-mañ e' eus daou dra

Moned a ra ar re yaouank kuit ag ar vro ; herwez an daolenn-mañ (t.3), he deus Breizh kollet 72 000 anehe, (20-29 vlé) etre 1962 ha 1975, da lâred eo 5500 beb blé. E'id roiñ labour dehe e Breizh, e vehe bet red krouiñ 5500 plass-labour ouzhpenn beb blé.

STAD AL LABOUR E BREIZH

Kejet e vez lies, ged tud ar gouarnamant hag iwe ged journalisted zo, daou dra ; dindan ar rubrikenn « tud en oad da labourad » (population active, e galleg) e vez lakaet daou rumm tud : an dud ur vicher dehe, hag an dud dilabour ; ur fesson eo da c'holoiñ kudenn an dilabour e-barzh hon bro. E'id boud splann, ne vo komzet en eil rannbennad-mañ namaed ag an dud en oad da labourad hag ur vicher dehe.

A-c'houde 1954 e tigresk niver an dud-se e Breizh : e 1954 e oant 1 071 800, ha 986 400 e 1974, da lâred eo 85 400 nebeutoc'h (— 8 %). Epad ar c'hourz-se eh eus bet er Frañs ur c'hresk brawig awalc'h : 18 852 000 e 1954, 20 944 000 e 1975, da lâred eo 2 092 000 ouzh-penn (+ 11,1 %). Digreskiñ a ra (sellit doc'h an daolenn 4) poues niver an dud en oad da labourad hag ur vicher dehe e Breizh, e-keñver niver ar mem rumm tud er Frañs : 5,7 % e 1954, ha 4,7 % e 1975. Ya, un digresk spontus zo bet. E'id endevoud e Breizh ur c'hresk hañval doc'h heni ar Frañs, e vank dimp 207 000 a dud en oad da labourad, da lâred eo wardro 20 % !

Taolenn 1 :	1954	1962	1968	1975
BREIZH	2 338 800	2 396 800	2 468 200	2 595 500
FRAÑS	42 777 100	46 459 000	49 780 500	52 655 800
% BREIZH/FRAÑS	5,46 %	5,15 %	4,96 %	4,93 %

EWID AL LABOUR E BREIZH ?

Taolenn 3 : NIVER AR RE YAOUANK (20-29 vlé) É KUITAAD AR VRO

20-29 VLÉ	1962-1968	1968-1975	1962-1975
KOLL EN OLL	— 42 000	— 30 000	— 72 000
KOLL BEB BLÉ	— 7 000	— 4 300	— 5 500

AN DILABOUR E BREIZH

Nend eus bet kresk namaed e departamant Il-ha-Gwilun (+ 19 100 etre 1962 ha 1975) ; en 3 departamant arall eh eus bet un digresk (— 23 600 etre 1962 ha 1975), ha dreistoll en Aodoù-an-Hanternos (— 10 000 etre 1962 ha 1975). Hag e-barzh ar broioù ? 3 bro hebkén àr 18 o deus kresket : Bro-Roazon, Bro-Brest, ha Bro-Gwened ; 4 zo chomet er stad ma oant : Bro An Oriant, Bro-Lannuon, Bro-Sant-Brieg ha Bro-Sant-Maloù. Ar re 'rall, da lâred 11 àr 18, o deus tennet àr-dreñv, ha n'eo ket un tammig. E Kreis-Breizh ha tro-ha-tro da Roazon ema bet ar brassañ koll : — 14,2 % e Bro-Karaes, — 8,6 % e Bro-Gwitreg hag e Bro-Ploermel, — 7,6 % e Bro-Pondi, — 7 % e Bro-Dinam, —6,7% e Bro-Foujera hag e Bro-Redon ; kement-mañ etre 1968 ha 1975.

Gernot

Taolenn 4 : NIVER AN DUD EN OAD DA LABOURAD HA DEHE UR VICHER

	1954	1962	1968	1975
BREIZH 4	1 071 800	992 600	992 800	986 400
FRAÑS	18 852 000	19 055 000	19 961 000	20 944 000
% BREIZH/FRAÑS	5,7 %	5,2 %	5 %	4,7 %

Taolenn 5 : NIVER AN DUD DILABOUR E BREIZH (1974-1977)

BREIZH 4	1añ trimisiad	2d trimisiad	3d trimisiad	4d trimisiad
1974	19 836	20 267	22 613	31 176
1975	34 917	37 375	39 844	40 205
1976	40 231	41 694	44 314	45 059
1977	48 820	50 502	55 029	

Taolenn 6 : NIVER AN DUD DILABOUR E PEB DEPARTAMANT

	AODOÙ-AN-HANTERNOS	PENN-AR-BED	IL-HA-GWILUN	MOR-BIHAN	BREIZH 4
1974	4642	6632	6318	5821	23 473
1975	7477	10705	10531	9239	37 952
1976	8435	12923	11339	10126	42 823
1977	9967	15518	13408	12022	50 915
%	19%	30 %	25 %	26 %	100 %

Diskouezifi a ra dimp an diw daolenn amañ da heul, hag en ur fesson splann, pegen spontus ema bet kresk an dilabour e Breizh a-c'houde blé kentañ ar « c'hris » (1974).

Mad eo iwe kenveriîn poues an dilabour e Breizh ged heni ar Frañs. Kavet e vez « poues an dilabour » en ur ouied peheni ema niver an dilabour e'id 100 den en oad da labourad ha dehe ur vicher. Kreskiñ a ra poues an dilabour kenkoulz er Frañs 'vel e Breizh.Mes :

— ponneroc'h ema (hag ema bet ataw) poues an dilabour e Breizh e'id er Frañs : 12,1 % e Breizh e 1977, ha 8,5 % er Frañs,

— kalz fonnaploc'h e ya àr raog e Breizh e'id nad a er Frañs : e 1975, 7,7 % er Frañs, 10,7 % e Breizh, da lâred eo 3 % ouzhpenn ; e 1977, 8,5 % er Frañs, 12,1 % e Breizh, da lâred eo 3,6 % ouzhpenn.

Nann nend eo ket braw stad Breizh.

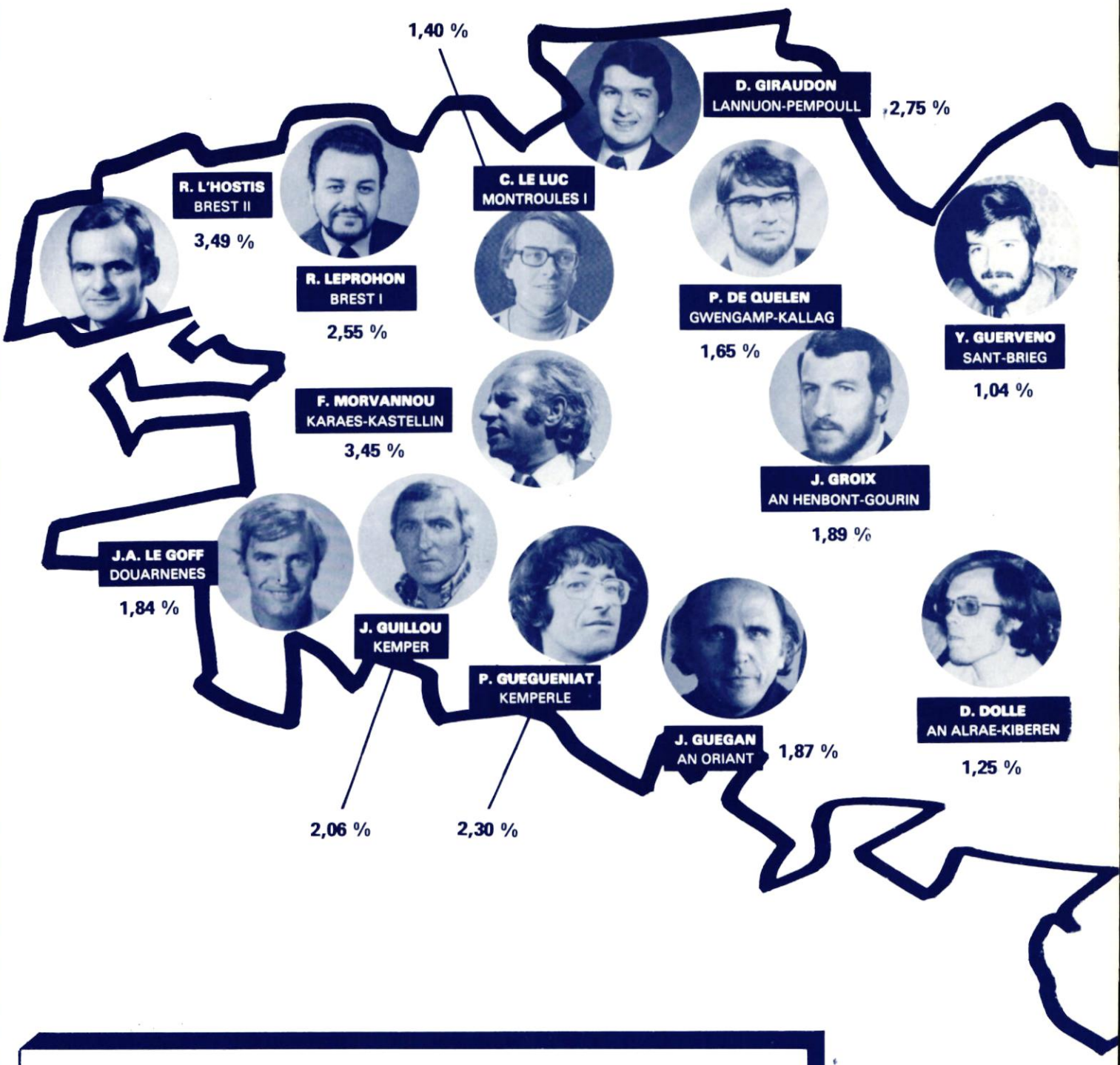
Na piw zo dilabour ? Ar merc'hed hag ar re yaouank dreistoll.

1) **Ar merc'hed :** àr 100 a dud dilabour, e oa 41 plac'h e 1970, ha 57 e 1977 (1 àr 2 edan 25 blé) ; ha c'hoazh lod-kàer anehe n'o deus ket lakaet o hanw en ANPE. Diaes e vez d'ar merc'hed kavoud labour : e-mesk ar re gentañ e vezont kasset er maes, hag ar re ziwezañ e vezont da voud kemeret en-dro.

2) **Ar re yaouank :** e mis an Azvent 1977, àr 55 404 a dud dilabour, e oa 26 643 a re yaouank (edan 25 blé) ; hag en o mesk 17 669 plac'h yaouank ; da lâred eo, e'id daou zen dilabour eh eus unan yaouank, hag e'id tri a re yaouank eh eus diw blac'h. 70 % ag an dud yaouank dilabour zo desket (CAP-BEPC d'an nebeutañ). Diaes meurbed e vez d'unan yaouank kavoud labour pa vez achu getoñ e studi, ha diaessoc'h c'hoazh d'ur plac'h.

A-c'houde 4 blé zo ema Breizh é voned d'an dias, fonnabl. Mall bras ema gober un dra bennag. Ya, mall bras ema chañch penn d'ar vazh.

Lakaet e brezhoneg
Gwened ged Y. Marot

Bez' zo bet eta 17 kandidat eus an UDB war ar renk ; da lâred eo war un hanter vras eus an 33 fastell-votiñ e oa ur c'handidat UDB. Tenn meurbed eo bet ar c'hrogad, ha disterig awalc'h an disoc'h, evel hon eus ansavet ha displeget lec'h all. War 1 102 686 a Vretoned o roiñ o mouezh e-barzh an 33 fastell-votiñ-se, ez eus bet just-ha-just 20 478 anehe o votiñ splann ha fraezh ewid ur Vreizh emren ha sossialist, da lâred eo e sav an dregantad da 1,86 % dre Vreizh a-bezh. Dister e vez an had e-keñver an eost dastumet diwarnañ. N'eo ket deuet ar mare da zisterniañ, na da goll kalon. N'eo ket deuet an eost c'hoazh. Ne vez ket graet an eost dalc'hmad gant ar re o dez hadet. Ahendall, ne glaskomp ket kuzhad ar wirionez e neb fesson ; en desped da nerzh ha da ampartis ar Stad C'hall kreisennet, en desped d'ar reus bras bet degasset dre amañ gant ar c'hapitalism, ez eus c'hoazh 2 Vreizhad war 100 o kaoud feiz e-barzh adsavidigezh o bro hag o selled trema an da-zont, ma vleunio e Breizh ar frankis, ar sossialism hag an eürusted.

H. GOURMELEN
SANT-MALOÙ

1,11 %

Y. ROUGER
ROAZON II

1,55 %

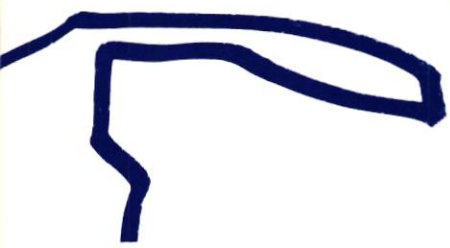
A. RUSSON
GWENNRANN-PONT-AR-C'HASTELL

0,68 %

B. LE BLAVEC
NAONED III

0,82 %

PIW ZO O ROIÑ TAOL AR MARW DA VREIZH ?

Aet eo skuizh re an UDB gant an oll re a lavar emaint « a-du » gante, e kavont mad o mennozioù, hag a ro o mouezhioù d'ar re all. Breizh n'he deus ket ezomm eus tud « a-du » ganti en ur fesson ken distag ha ken divergont. Ewidomp ez eo un dra vantrus gweled ez eo chomet an oll « aduerion »-se heb kompren un dra a hag a zo un diasez koulskoude : ewidomp, ar pezh a oa en arvar da geñver ar votadegoù diwezañ, n'eo ket un nebeud mouezhioù muioc'h pe nebeutoc'h ewid an UDB, med gouzoud hag-eñv ez eus pe e vo c'hoazh eus pobl Vreizh evel pobl zistag...

Respontet e vo dimp moarvad ne c'hell ket an UDB he hunan bezañ ar strollad nemetañ o tifenn Breizh, hag e kaver e-barzh strolladoù all emsaverien Vreizh gredus. N'eo ket re ziwezad, emichañs, ewid spissaad un nebeud traoù, traoù a-boues, traoù diasez. Emaer klask lakaad an UDB da c'hoari he jeu e diabarzh ur roll kennigadennoù o tennañ d'ur program rannvroel. Hag e kloser an divis en ur lâred n'eus ket kement-se a ziforc'h etre ar pezh a gennig an UDB hag etre ar pezh a gennig ar PS, da skwer. Hag eh achuer ar gaos an ur lâred n'eus ket ezomm kén eus an UDB.

Oc'h ober goap eus an dud emaer gant kozh-kaosioù sort-se. Ma 'z eo bet chomet an UDB heb lakaad muioc'h war wel he ferzhioù-hi, e oa ewid nompas lakaad diaes re Unvaniezh an Tu Kleiz, ma c'helled soñjal e teufe a-benn, aet ar maout ganti, d'ober ewid Breizh kement a zo red ha mallus bras.

Med, en tu all d'ar «rannvroelañ», ar pezh a gont en gwirionez eo ansav ez eus eus pobl Vreizh, eo ansav en un doare fraezh ha splann perzhioù distag personded hon bro Vreizh. Ar pezh a gont eo petra 'vo gwraet ewid kultur Breizh. Ha peogwir e komzer eus « ar gwir de vezañ dishenvel », e tleer degass amañ un ewezhiadenn : bezañ dishenvel a sinifi bezañ dishenvel, dre red, e-kenver un dra bennag all. Ansav da gultur Breizh perzhioù dishenvel, a sinifi henn lakaad e-kichen hag iselloc'h ur c'hultur all lakaet uhelloc'h. Lakaad a raer, ya, kultur Breizh dindan, war ur basenn iselloc'h, heni an traoù « rannvroel », « provinsial » e-gis ma vese lâret kent. War dachenn ar fedoù e sinifi kement-se e vo savet ur « c'hornig ar brezhoneg » e-barzh ur gasetenn. N'eus tamm diforc'h ebed etre an dra-se hag ar « folklor ». Ar c'hoefoù, ar biniou, ar c'hrampouezh... : gant an dra-se e e lakaer un tamm blas terouer e-barzh pladad ar c'hultur galleg...

Ar « gwir da vezañ dishenvel ». n'hon eus netra d'ober gantañ, ouzhpenn ma 'z eo ur gwir «aotreet» (octroyé) gant tud all. Ar pezh a fell dimp kaoud eo ma vo ansavet fraezh ha war an oll dachennoù ez eus ahanomp. Ha, dres, mont e-barzh an UDB ez eo ewidomp diskouez ez eus ahanomp-ni evel Bretoned.

Pa embannomp ez eo galwet Breizh da vezañ ur vroad, n'eo ket eveljust ewid sevel mogerioù-difenn ha lakaad bewennoù ouzhpenn. Bez ez eo, er c'hontrel, ewid lakaad Breizh war zigor dirag ar bed a-bezh. Lavared a raomp fraezh e c'hell Breizh __ ken war an dachenn ekonomikel, ken war heni ar c'hultur __ bezañ e darempred war-eeun gant an estren. Med ewid an dra-se n'eo ket trawalc'h sevel danvezioù-lesenn ha kempenn statuioù ha programoù. N'eo ket gant lesennoù eo e vo savetaet ar brezhoneg, ma n'eus ket araog peb tra ar c'hoant d'henn lakaad da chom bew, dre ma seller outañ 'vel un dra-diasez, ur maendiasez n'heller sevel ti ebed heptañ.

Eveljust ne c'heller ket souten ur munut o deus dileset ar Vretoned o ferzhioù distag a galon vad ha dioute o hunan : n'eus ket bet roet deho da choas en gwirionez. Ar gudenn bremañ eo goûd hag-eñv e vo roet dorn dehe ewid skarzhañ o ferzhioù, pe e vo gwraet bec'h a-eneb ur sort torfed. Ema, war ar bed a-bezh, gwall blanedenn ar standardisañ, an untoniñ o skediñ. Dindan berr emaomp en risk da vezañ konsomatourion reizh renet gant ar multinassionaloù, tra kén. Dirag ur blanedenn ken digar, he deus Breizh kartennoù braw en he jeu : al lec'h m'ema dindan bolz an nenvoù, he ment, he yezhoù, he c'hultur, hec'h istor... Ma vez pladet Breizh war dachenn he fersonelezh, he c'hultur, e vo skubet buan gant awel yud ar pezh a greder ober an « araokaad » anehañ. Ewid an deknokrated ez eo gwraet an Europ abenn bremañ : bez' e vo Breizh « an dachenn c'hlas », ma vo lidet warni an oferenn d'an Douees Touristelezh ha d'an Doue Folklor diouzh an hañv, ha d'an Doue Arme a-hed ar bloaz.

Ahanta neuse, kamaraded « a-du » ganimp, en em soñjit, kehid ha ma chom amzer d'henn ober c'hoazh. Trawalc'h he deus gousañvet Breizh bete vremañ a-berzh ar re o deus disklêriet ar bresel dehi. Trist eo gweled ema o vont da roiñ taol ar marw dehi ar re a lavar ez int mignoned dehi ha tud « a-du » ganti.

S. Sant-Laorañs

KENTEL AR VOTADEG

Ne dalv ket ar boan kontañ gewier : dipitet 'oa, nos an 12 a vis Meurzh, ar re a zo bet kabaliñ ha trastañ o c'horf epad tri mis, ha mantret dreistoll ar re a zo newez tostaet d'an UDB. Hag abafet da vad nos an 19, da heul dic'hastadenn an tu kleiz !

Pessort kentelioù a c'hallomp tennañ deus ar c'hwitadenn ?

Da zigentañ, kàer zo bet poanial, n'eus bet tizhet nemed **darn** deus an dud, darn deus pobl Vreizh. Ha n'eo ket hebkén re gozh an ospitalioù, pe ar retretidi a zo leizh ar bourkoù dre amañ, omp chomet war-hed gwel dehe ! Kalz tud — labourerien, peisanted, krennarded — a oa graet o soñj abaoe pell zo, pe o deus graet o choas herwez marvailhoù an tele. Kàer zo bet galoupad ha dic'haloupad war ar maes da vont da weled an dud, hon tammoù paper ne oant ket emsav, ha n'hon eus ket puñset don bar bobl.

Ur skwer : ba takad-votiñ Karaes-Kastelliñ, etre 50 reunion a zo bet (un ba peb parres), hon eus gwelet wardro 1000 den ; Fañch Morvannoù en-neus bet 1800 mouezh (3,5 %). Daw eo anzav neusen hon eus dastumet mouezhioù tud emskiantet pe politiset tamm-pe-damm (n'eus ket med kompren int chomet ban tu kleiz en eil tro, goude ma oa ur c'homunist). Mouezhioù a-vil-vern n'eus ket bet, ha mouezhioù « mell-diwell » n'eus ket bet iwe ! Laket eo bet an had ban douar, a lâre F. Morvannoù just awalc'h. Bremañ vo daw gortos an traoù da greskiñ, ha kaoud passianted da leskel anehe da azwiñ...

Gernot

Rag m'hon eus kasset ar boem tro ar park gwellañ ma c'hallemp, tud all zo bet araogomp o troiñ an douar : abaoe 30 pe 50 vloaz so ema ar sossialisted hag ar gomunisted war an dachenn o pourmen an arar ! Graomp ar gont deus o zud ha deus o eost : ewid ar PCF, 240 000 mouezh (er 4 departamant) ha 14 000 kartenn, 17 mouezh dre esel ; ewidomp, 20 000 mouezh ewid 1500 emsaver, 13 mouezh pep heni ! Ar PS a sach muioc'hig mouezhioù : 375 000 ewid 5000 kartenn (4 departamant bepred), setu 75 pep heni.

Kement-se a ziskouez awalc'h e ranker kaoud tud da glask ha da zerc'hel mouezhioù. Ha gwir eo : lec'h hon eus tud, pe kevrennoù pe heniennoù, omp uhelloc'h dre vras ewid lec'h all. Tud, emsaverien, stourmerien ha ne chomont ket kousket etre diw votadeg ; tud hag a stourm bemdez war an dachenn. Ase ema an dalc'h !

Setu, ma faot deomp mont war-râog ha sevel ur Vreizh sossialist, eo red **frammañ gwelloc'h** emsav pobl Vreizh, dont da vezañ **anavet** gwelloc'h en ur zifenn tud pobl Vreizh. Ar strolladoù all a seblant stourm ewid pobl Vreizh (FAB pe ekolojisted) zo chomet isel ha diresis ; ar strolladoù « kleiz tre » evel LO o deus bet forzhig mouezhioù zo dinerzh war an dachenn amañ gi-mañ. Daw eo d'an UDB derc'hel krog ha derc'hel mont. Mod-all ne chomo nemed trous ha moged ar bombchoù !

Derc'hel mont, ha mont war-raog ! Gwrizioù hon eus ban tu kleiz, ban tu-se omp anavet bremañ ; ar pezh a chom d'ober eo kreskiñ, ha frammañ un emsav nerzhus da c'houll an otonomi.

F. Favereau

Kemennadenn

E Carmarhen (*e kreisteiz Kembre*) *e vo dalc'het* Kendalc'h keltieg 1978 (*2-5 Eost*).

Danvez ar gaos a vo : the European Community and the Celtic Communities (*ar gumuniezh Europad hag ar c'humuniezhoù keltieg*).

Dont a ray Kembreis hag a zo o labourad e mererezh ar C'henvarc'had da zisplegañ o soñj iwe.

Diwar vremañ ez eo pedet ar ganerion hag ar sonerion a Vreizh c'hoant deho mont d'ar C'hendalc'h da skrivañ da : L. Chapel, *Roc'h ar Bleiz 29210 St Martin-des-Champs.*

Komanantit da *b/Pobl Vreizh*

Ar gelaouenn bolitikel nemeti e brezhoneg penn-da-benn
B.P. 304 — 29273 BREST CEDEX

Hanw hag hanw-badez. .....

. .....

Chomlec'h. .....

. .....

a gass e gomanant
Boutin : 30 L (1)
Skoaz : 50 L pe ouzhpenn (1)
Estrenvro : 50 L (1)
(1) Diverkit ar gerioù na servijont ket

Amañ an arc'hant
dre chekenn-bost (1)
dre vandat-lizher (1)
dre chekenn-vank (1)
CCP RENNES 2746-79

Komanantit da *Le Peuple Breton*

E galleg penn-da-benn
B.P. 304 — 29273 BREST CEDEX

Hanw hag hanw-badez. .....

. .....

Chomlec'h. .....

. .....

a gass e gomanant
Boutin : 30 L (1)
Skoaz : 50 L (1)
Estrenvro : 40 L (1)
(1) Diverkit ar gerioù na servijont ket

Amañ an arc'hant
dre chekenn-bost (1)
dre vandat-lizher (1)
dre chekenn-vank (1)
CCP RENNES 2365-76

DA BELEC'H EMA AR PS O VONT ?

Serge Duigou, bleunbruger brudet hag esel deus PS Penn-ar-Bed war ar memes tro, a seblant bezañ nec'het bras gant amzer-da-zont an UDB. Skrivañ 'ra forzhig war **Le Breton socialiste,** kelaouenn sizhunieg PS Penn-ar-Bed. War an niv. 96 (18/3/78) en deus S.D. displeget e santimant diwarbenn an UDB : « à la suite de ces élections, le parti breton est confronté à une crise d'identité. Dorénavant, il doit se poser la question : l'UDB, à quoi ça sert ? »

Diwall, paotr, nad afe da saout-te da laerezh ! Forzh penaos re an UDB zo bras awalc'h da c'hoûd ar pezh o deus d'ober. Med n'eus aon n'ema ket toud o saout bar gêr gant re ar PS. Ha 'm eus aon eo gwall drenket ar soubenn gante. Roet zo bet lamm da Josselin, da Le Blé ; da A. Quéré e oa bet graet en dro gentañ dija, pa 'n deus hemañ kollet 5 % eus ar mouezhioù PS etre 1973 ha 1978 war dakad-votiñ Kastellin. Laouen omp eveljust gant trec'h AM Jacq, Le Drian, Le Pensec, Jagoret. Med un nebeud goulennoù zo d'ober memestra.

Ma 'z eus ur « crise d'identité » 'n tu bennag, ema er PS, a gav din. Laosk meurbed eo ar strollad-se ; ar re aet e-barzh newez zo ne seblantont ket oll bezañ gwall stummet. Meur a heni anehe emichañs a zo bet aet e-barzh ar PS ewid « nijal war sikour d'an trec'h », evel ma vez lâret ken braw e galleg. Kalz dour a vez lakaet gant lod deus re ar PS e-barzh o gwin ruz, 'm eus aon. Ur bern tud eus ar PS a oa èr c'hreis beteg newez zo, tud blodig awalc'h o bruched, red eo ansav.

Gweggen

LENNIT POBL VREIZH

Bremañ, warlerc'h ar wall-stokadenn bet tapet ganeomp oll re an tu kleiz, ez eus meur a vruched blofiset eus kostez re ar PS... Ur bariadenn, Duigou, mar kares : pere a chomo sonnoc'h war o zreid, re ar PS pe re an UDB ? Piw 'oar ha ne vo ket graet tammoù gant ar PS ? Neuse 'vad e strinko ar gwad, ha n'eo ket diwar ur vlofisadenn hebkén, med diwar ur gouli grevus ha don.

Bez 'ez eus emsaverien vreizhad er PS. Klasket o deus goudor ha disheol dindan askell veur **Mitterrand.** N'o deus ket feiz e Breizh, nemed evel ur rannvro. Rannvroelerien int, ha ni emrenerien. Ur sapre troc'h zo ase ! Ne gemerer ket kalz a riskoù o vont e-barzh ar PS. Med bremañ setu ar PS bras en arvar d'e dro. Ni a chomo divrall avad. C'hwi ho peus lakaet ho fiziañs e-barzh ar frammoù **gall.** Ni n'hon eus tamm fiziañs ebed enne. Gwell-a-se ma teu un dra bennag ewid Breizh diwarne. Med ne c'hell ket dont ur bern traoù. Ur ger-stur hon eus, hag arabad dit krugañ ganti : **Heb UDB Breizh ebed !**

F. Morvannou

Un ti-kenwerzh hebkén e GWENED

e'id an dilhad gis Breizh

(kabigoù, mantilli glaw hag all, jiletennoù martolod)

TI AR C'HABIG
8, r. René-Rogues

Kuit da gaoud riw er gouañv-mañ, galwit heb dale

Eujen KEMENER

e Tre-Laouenan
(etre Kastell-Paol ha Landi)
pellg. 69.98.98
pe e Brest (Str. Villeneuve)
pellg. 02.02.60
Fuel a vezo degasset deoc'h kerkent, lakaet ho tommeres-kreis e doare ha rinset ar siminal
Arabad mogediñ hor bro, na dispign arc'hant dre ziewezh

PRIS LANGLEIS

E 1978 e vo roet daou bris **Langleis,** unan ewid ar c'homz-plaen, egile ewid ar varzhoniezh ; 1 000 L an eil pris hag egile. Kass ar skridoù araog an 30/9/78 d'ar sekretour : Bouessel du Bourg, Gwennargant, 4, rue Jean Macé 35000 Rennes.

AR FALZ

kelaouenn drimisieg an Emsav diasezet gant Yann Sohier, bodet ennañ skolaerien ha kelennerien Vreizh a-du gant ur skol vreizheg ha laïk gwirion

Lennit Ar Falz ! Komanantit d'Ar Falz !

(30 L ewid 6 niv.).
AR FALZ, Str. Kan-Ar-Gwez – 29245 PLOURIN-MONTROULES
KRP 430-20 H ROAZON

AL LIAMM

ar gelaouenn nemeti o roiñ, 6 gwech ar bloaz barzhonegoù, kontadennoù, pennadoù a beb sort ha keleier
80 pajenn e peb niverenn - Rener : Ronan Huon
komanant : 35 L – Studierien : 25 L
Teñzorer-merour : P. Le Bihan - 16, rue des Fours-à-Chaux
ST.-SERVAN 35400 ST.-MALO - CCP 5349-06 PARIS

Paperenn ewid goulenn mont e-barzh UDB

Hanw hag hanw-badez. .....

. .....

Chomlec'h. .....

. .....

Goulenn a ran moned e-barzh Unvaniezh Demokratel Breizh

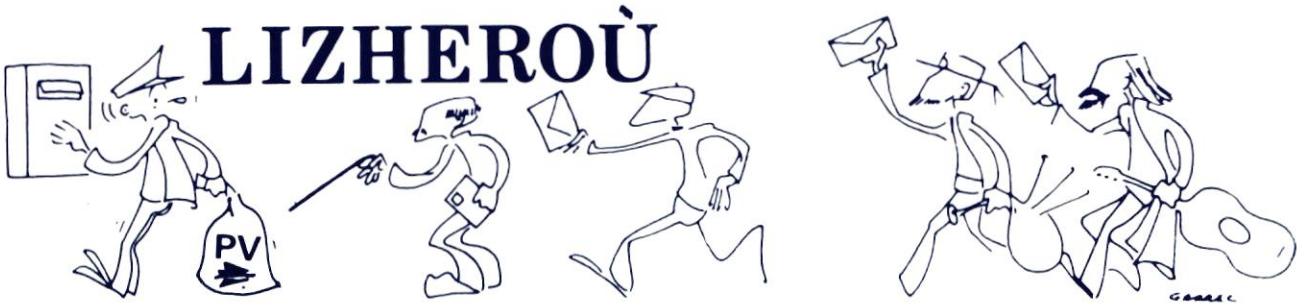
D'an (d'ar). ..... 19. ....

Sin :

Da gass en-dro (troc'het pe adskrivet) da

UDB B.P. 304 - 29273 BREST CEDEX

LIZHEROÙ

Pa vez hadet avaloù-douar, n'eo ket c'hwec'h dewezh warlerc'h eo e vez graet an dastumadeg. Passianted eo red kaoud : kempenn an erwioù, diwall ar gellidoù kentañ, dilousaouiñ, ha gortos. Hadet eo bet greun ar spi e peb kêriadenn eus ar c'helc'h-votiñ ; gortosomp bremañ gant passianted ur peisant. N'eo ket beb c'hwec'h vloaz eo e vez gwraet an istor, hon heni. Kaled penn ar Vretoned, kaletoc'h c'hoazh heni merc'hed ha paotred an UDB. Ne c'hell ket asgoulennoù Breizh mont war-dreñv.

30 mouezh e Lokorn, ur vourc'hadenn saotret gant an douristelezh, da lâred eo 6,08 % eus ar mouezhioù. Mouezhioù ar re yaouank int.

Kousto pe gousto e vo chañchet penn d'ar vazh. Nerzh ar radenn a gass ar mogerioù d'an traoñ.

Uhel eo bet liwe ar c'hampagn ha frouezhus e vo al labour gwraet.

R. An Henaff, Lokorn.

●

Bez ez eo Kastellin kêr ma zud-kozh ; me zo ganet en Alsass hag ez on chomet eno 23 vloaz. Mes e Breizh ema ma c'halon. Ouzhpenn deg gwech 'm eus goulennet bezañ kasset da Gemper pe da Vrest, ewid dont en-dro d'ar Finister, lec'h m'eo ganet ma zad ha ma zud-kozh, med c'hwitet 'm eus. Dont a rin a-benn koulskoude da vont da chom du-hont un deiz bennag, rag ur gêr vraw eo Kastellin, dispar eo an tro-dro anehi. Da La Rochelle on bet kasset ; ur bloaz zo emaon amañ.

Red eo degass labour d'an dud en o bro, ewid herzel doc'h ar re yaouank a vont kuit a-eneb dehe, red eo derc'hel en e sav kultur Breizh, roiñ buhez d'ar brezhoneg en-dro, digoriñ skolioù brezhoneg ha saveteiñ al labour-douar e-barzh ar vro.

Hon tud kozh o deus poagnet a-hed o buhez : ar pezh a rit d'ho tro eo degass ar silvidigezh d'o bro, ha lakaad anehi da vont war-raog war an dachenn sossial.

Chañs vad deoc'h. Gant ma gwellañ gourc'hemennoù breizheg.

R. Duval, 17000 La Rochelle.

●

Dedennet tre on gant kudenn ar brezhonekadur : ma gourc'hemennoù da skipailh **Pobl Vreizh** 'wid araokadenn ar gelaouenn.

Sofijal a ra din ez eo unan eus skoilhoù pouessussañ ar gelaouenn chom skrivet e brezhoneg, ha skrivet nemedkén. Perag ne vefe ket graet ewid **Pobl Vreizh** ar pezh a vez graet gant ar SIVOM ? Gwerzhañ un niverenn eus **Pobl Vreizh** gant ur vinikasset enni ar c'homzoù o klotañ gant skrid ar gelaouenn ?

Moien 'vije evelse klewoud ar c'hanaouennoù a gaver a-wechoù war b/**PV.** Buhezekoc'h 'vije evelse ar pennadoù-kaos gant al labourerien, ar beisanted, ar ganerien. Martese e rofe kement-se c'hoant d'ar vrezhonegerien da lenn o yezh. Bewoc'h e vije an editoioù... Moien 'vije enrollañ eurioù bras buhez an UDB, evel e Roazon pe er c'hendalc'h a zeu. Servat, Stivell... a gemerfe perzh gant plijadur, a gav din, en ur ganañ. Un doare surroc'h eo da lakaad ar gerioù newez er jeu. Possubl eo, a gav din, ledanaad tachenn ar brezhoneg standard.

Kavoud a ra din e talv ar boan ober un taolessae gant un niverenn ispissial eus **Pobl Vreizh,** tewoc'h hag an danvez komzet anehi o padoud 90 munutenn.

Danvez pennadoù ar gelaouenn gentañ-se a c'hellfe bezañ evel-henn :

— ur ganaouenn eus Stivell, ha d'he heul un troc'h-kaos gantañ (Spered ollvedel ha **Délivrance,** da skwer),

— ar pennad-kaos gant paotred kusul ti-kêr **Plougras** a zegouezfe mad amañ,

— ur pennad war ur gudenn eus an endro...

— ur pennad-kaos gant ur paotr dilabour, un harluad, ur vaoues,

— ur ganaouenn bolitikel evel heni an displanterion mein-born heuliet gant ur pennad-kaos peisanted o stourm a-eneb an adlodennañ,

— ur pennadig war al lennegezh, ha da heul un tamm bruderezh ewid ur roll levrioù,

— ur pennad-kaos gant bugale ur skol **Diwan** (forzh pegen arallekaet e c'hell bezañ ur brezhoneger a-vihanig, ne c'hell ket chom diseblant o klewed bugale vihan o komz brezhoneg),

— ur gentel vrezhoneg ewid newez-vrezhonegerien, pe un destenn displeget, pe un abadenn gwerzioù war gan,

— ur sketch e doare istorioù Ifig (an tourist o lakaad solutoc'h pikejoù e deltenn), pe ur pennadig tennet eus ur pezh-c'hoari, pe Bekassin o ti-sodiñ. Istor ar Bonedoù Ruz da vezañ kendalc'het,

— da achuiñ, ur brezegenn e-gis editoioù **P.V.**

Gwerzhañ zo moien :

— e-toues lennerien **P.B.** ha **P.V.** (500)

— e-toues intellektualed an Emsav (?) (1000).

Goulenn sikour EAB ?

— e-toues ar vrezhonegerien a-vihanig : ar remañ eo an darn vrassañ eus an danvez-prenourion n'eus ket gante ul lenner-kassedoù. Red eo eta kennig un ardivink simpl-tre, marc'hadmad, pe roiñ dehe da c'hoûd penaos kaoud unan. Dre ma ne brennfent ket ul lenner-kassedoù ewid ur gassedenn hebkén, ez eo red neuse kennig e-barzh standoù pe bazar an UDB kassedennoù all ; kanerien eus Breizh pe eus lec'h all da skwer, ha kassedoù SIVOM.

Etre 2000 ha 4000 kassedenn a vije moien ingalañ neuse, da'm sofij, ewid un niverenn gentañ, epad lakaomp pewar mis (pa vefe gwerzhet 75 % anehe, e vije poent neuse lakaad un eil kassadenn war ar marc'had). Mar bez red gortos deg vloaz ewid tapoud an 75 %, ez eo foutu, gwell klask fred lec'h all.

Ne vern an niver : ar c'hassadennoù kentañ eo ar re gerrañ. Med an niverenn gentañ eo red ober bec'h ewid sevel anehi braw ha koant. Ewid an eil e vije distroet arc'hant e-barzh ar c'hef. An taol kentañ a goustfe wardro ur milion a lurioù kozh. Arabad prenañ lennerion-kassedoù ewid an niverenn gentañ-se eta. Neuse e vije gwelloc'h kennig an niverenn gentañ-se d'an intelektualed kentoc'h eged d'al labourerien.

Neuse ar gont eus ar misoù :

— droedoù ar c'hrouer : nebeud a-benn ar fin, pa vo graet al labour gant kamaraded pe mignoned,

— pris ar gassedenn-vamm : trawalc'h zo gant ur galite etre.

Arabad enrollañ gant an dolby. Sur awalc'h o deus ar gamaraded ardivinkoù galloudus awalc'h ewid ober an darn vrassañ eus al labour, dreistoll pa 'z int pennadoù-kaos. Martese ewid ar sonerezh e kousto kerroc'h :

— pris ar gassedenn-wenn (hag an tailhoù ?)

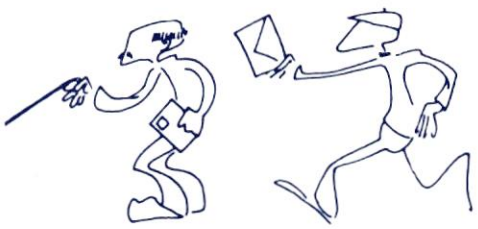
— pris an enrolladur,

— pris ar gassedenn.

Gernot

N'eo ket hebkén hon tud-kozh eo o deus poagnet...

Med dastum arc'hant zo moien d'ober gant ober bruderezh.

Pris ar gassedenn gant ar gasetenn o vont da heul a c'hellfe bezañ etre 10 ha 15 lur.

Y. Mervin, FFA

Braw. Ur c'hennig mad. Med piw' grogo e-barzh ? Amañ ez omp sammet, ken ez omp. Forzh piw a c'hell, ma'n deus c'hoant, enrollañ Pobl Vreizh, *a dammoù, en he fezh, 'vel ma kar. Ar gamaraded war ar maes a c'hellfe bodañ tud, roiñ dehe beb a niverenn eus* Pobl Vreizh, *ha lenn ar gasetenn gant distagadur ar c'hontre... Bec'h dehi !*

Pobl Vreizh

GOUEL AR BREZHONEG 1978

E Zinzag-Lokrist, Bro-Gwened

D'ar gwener 12/5, da 9e, e kreisenn Sewenadurel Lokrist : **Jil Servat.**

D'ar sadorn 13/5 :

— da 5e d'enderw : **Buhez Lokrist en amzer ar gowelioù** (àr zouar Lokrist e oa « Gowelioù An Henbont ») 'Arlerc'h ur montaj video e vo roet ar gomz da labourision ar gowelioù.

— da 9e nos, **Filaj** àr « Istoer ar vro dre ar sonerezh, ar c'hanennoù hag an dañs ».

D'ar sul 14/5 :

— doc'h ar mitin : abadennoù dre ar vourc'hadennoù tro-ha-tro ged ur bagad pe zaou.

— doc'h an enderw ; diskouezadeg ged ar **strolladoù sewenadurel** hag **ar c'helaouennoù,** da gennig ar pezh a vez gwraet e brezhoneg ; diskouezadeg ged arzourion ar vro : tresserion, liwourion, kisellourion, fotografourion... ; **gouren ; « radio-crochet »** brezhoneg ; **kanerion ha sonerion ; c'hoarioù** mod kozh.

— da 5e d'enderw : **c'hoariva.**

— da 9e nos : **fest-nos bras.**

Ha hed-ha-hed ar sizhuniad, eko-muse àr vuhez Lokrist ha diskouezadeg ged artisanted hag arzourion.

GWERZ AL LANW DU

Gwegen

1. *Peadra zo da ouelañ pe da vont e kounnar*
Dirag ar bollussion a saotr hon tamm douar.

2. *Setu kouezet war hor bro ur gwall-zarvoud iskis,*
Kailharet hon aochoù kàer gant Amoco Cadiz.

3. *N'eo ket hebkén un degouez : ur blanedenn galed,*
Ar Renerien a zo kaos, sotoc'h 'wid asened !

4. *Goude an Torrey-Canion 'oa red en em gemer*
'Wid difenn eus an eoul du hon traezh hag hor reier.

5. *Siwazh, ne rae foultre kàer tud ar Gouarnamant,*
A lesas an traoù da vont ewid gounid arc'hant.

6. *Na Prefed nag Amiral, na paotred an ENA*
Na ministred vras Paris n'int bet mad da netra.

7. *N'int mad nemed da brezeg, da gontañ bidennoù*
Epad ma tislonk ar vag lorgnes er gwagennoù.

8. *Mastaret an aberioù eus Porsal da Rosko*
Arruet al lanw du tostig da Sant-Malo.

9. *'Wid dastum al loustoni, pebezh binwioù dister !*
Petra 'oa ar Plañ Polmar, nemed un tamm paper !

10. *Burokrated pennfollet, kouezet o lost isel,*
Digant ar broioù estren a c'houlenn ur skoazell.

11. *AR BARR kofeg a zeuas da ober e c'hrobis,*
Med kasset eo bet buan da gac'had da Baris.

12. *'Pad ur sizhun hag ouzhpenn, diehan ha sioul,*
Eus bouzelloù an euzhvil e strinkas ar fioul.

13. *War an traezh, war an tewen, pebezh taolenn euzhus :*
Ar marw hag ar rewin, ha pessort c'hwes flaerius !

14. *Setu bremañ dilabour toud ar besketaerien,*
An digoll roet dezo... un tammig alusen !

15. *Ar pesked hag ar c'hregin, an istr hag ar c'hranked,*
Gant an ampoueson chimik e peb lec'h kontammet !

16. *Ar gouelini a-vil-vern, ar skrewed 'rank merwel,*
Eoul du lous war o fluñv gwenn, peget o diwaskell.

17. *Piw a yelo an hañv-mañ, dindan an heol laouen,*
Da gouronkañ en dour sklàer, war an aod da bourmen ?

18. *Tremen poent eo, Bretoned, sevel hor mouezh unvan*
Ha lâred d'ar pennoù bras : « Ras l'bol eo an taol-mañ » !

19. *War an añvironamant hag an tro-war-droioù*
War galite ar vuhez, awalc'h a ziskourioù !

20. *Al lanw du, an atom, kaoc'h ki du an dra-se,*
NI FELL DEOMP DERC'HELL HOR BRO KEMPENN D'HOR BUGALE !»

P.M. Mevel

PERAG EN DEUS AN TU KLEIZ GALL MANKET E DAOL ?

Ha setu ! An taol-mañ ema achuet an abadenn, hag ha ne vo ket kroget geti ahann pell.

Ged ar sistem-mouezhiñ hon eus, e c'heller kaoud ouzhpenn un hanter ag ar mouezhioù en dro gentañ, ha chom bourdet ewid mad en eil tro.

Kement-se zo 'n em gavet. Ema re an tu dehoù e-barzh arre. N'o deus ket a voud fier ur sort. Un hanter ag ar Frañs, hag ouzhpenn mem, zo e maes ag ar jeu. Peb unan d'e dro, a vez lâret... Narenn ! Pas an taol-mañ c'hoazh.

Mes bremañ ema red mad, ur sort, klask gouied perag ema chomet an tu kleiz er maes, ha pa oa oaet tre bete toull an nor.

Lâromp fraezh un dra da gentañ. Ni, re an UDB, n'omp kablus e fesson erbed a zisunvaniezh an tu kleiz gall. Dalbezh hon eus poueset kement hag hon eus gellet e'id lakaad an traoù da sioulaad. Beb tro hon eus-ni klasket, amañ e Breizh, lakaad re ar PCF ha re ar PS d'en em glewed. Epad c'hwec'h mis hon eus gwelet pegen rust, pegen vil lies, e vese ar c'hrogadoù etrede. Dalc'het hon eus an esperañs bet' ar fin, ur sort.

Siwazh ! Faezhet omp bet ni iwe àr-un-dro ged re an tu kleiz gall. Meur a gentel zo da denniñ ag ar wall-dro-se, meur a c'houlenn d'ober :

1. Pa vez unanet an tu kleiz, e vez kreñv ha nerzhus. Epad pewar blé o deus re ar PS, PCF ha MRG gounidet tachenn, a vlé da vlé, ged peb mouezherezh, peogwir e oant unanet.

2. Ni iwe zo bet lorbet ged ar Program Kumun. Ni iwe hon eus kredet e oa ag ar Program-se, hag e oa kumun. Ne oa na program nag emglew. Doganerezh penn-da-benn.

Achu ema ar mouezherezh... Mes nend eo ket achu ged re an UDB ! Amañ emaint é vanifestiñ e Porsal, kêriadenn daet da voud brudet abalamour d'al lanw du...

3. Nag ar PS ? Hag oaet e oa trema an tu dehoù, él lâre re ar PCF ? E-menn ema nerzh, kalon, bouedenn ar PS ? Ha chom a ray **Chevènement** ha **Deferre** e-barzh ar mem strollad ? Daousto hag-eñv nend eo ket ar PS ur strollad laosk, heb framm solud erbed ?

4. Nag ar PCF ? Rust, garw, rog ha sinik ema bet lies ar paotr **Marchais.** Marse ne faote ket d'ar PCF kemer ar galloud heb boud an heni kentañ. Marse ne faote ket dehoñ kemer ar galloud ged ur strollad ken arvarus 'vel ar PS. Diaes gouied. An traoù ne vezont ket displeget fraezh.

5. Nag ar paour-kaezh MRG ? Roet en deus **Fabre** e ziles dija. Ema an MRG é voned d'an dias. Lonket e vo ged ar PS moarvad, mar chom ar PS en e sav iwe...

N'eo ket braw chom e toull an nor. Ema **Giscard** é c'hounid un tamm braw a lañs newez, diàr goust koll re an tu kleiz.

E'idomp-ni Bretoned, é'idomp-ni re an UDB, strollad ag an tu kleiz ha strollad emrenour, ema bet an 12 hag an 19 a vis Meurzh daou zeiz na oant deizioù gouel. Bremañ ema red adsevel. Chom a ra Breizh ged he c'hudennoù. Kollet hon eus ni iwe, muioc'h marse e'id re an tu kleiz gall. Un dra zo n'hon eus ket ni kollet : ar fizianŝ e-barzh amzer-dazont hon bro. Un dra arall zo iwe : e'id sevel ur Vreizh emren ha sokialour ema gwell genimp 'n em harpiñ àrnomp-ni hon-unan. Ne spir ket doc'h Breizh ar Program Kumun ag an tu kleiz gall, bremañ ha pa 'ma oaet d'an dias an unvaniezh etrede hag oaet e tammoù ar program. Strizh ha meineg eo an hent, ha tenn ar sav. Ne vern ket : penneg ha kaloneg awalc'h eh omp dre amañ. 'Arlerc'h ar c'hoguss vil a laka an oabr teñwel, e tay an heol en-dro.

UDB